

FOLYTATÁS A 4. OLDALRÓL

Azt végképp nem látja, hogy egy jelentős politikai elittel való leszámolás zajlik a színpalak mögött. Amit most korrupcióellenes harcként emlegetnek, az igazából egy rendkívül véres hatalmi háború Romániában. Az autonómiát a közbeszédben nem hangsúlyozzuk eléggé, a köztudatban pedig nincs közmegegyezéssel kialakított tartalma. Én azt kértem, ne törvénytervezeteket adjunk az emberek kezébe, hanem írjuk le két oldalon egy színes füzetbe, mi lenne az autonómia, és ezzel menjünk el minden székely háztartásba, mindenkinek adjuk oda. Egyrészt tartalmaznia kellene másként viszonyulni a kérdéshez, másrészt legalább a helyi önkormányzati szint ismételt igénybevételével kellene újra intézményesíteni a témát. Ugyanis ha a román elit jelentős része üdvözli azt a tényt, hogy Moldova köztársaságbeli önkormányzatok nyilvánítják határozattal a Romániához való csatlakozási szándékukat, akkor az a minimum nekünk is járja, hogy határozattal újra és újra kimondjuk: területi autonómiát akarunk. Mi Székelyföldet akarunk, az önkormányzataink oda akarnak tartozni. Abban a füzetben benne lenne, hogy tartalmaz mit jelent az a területi autonómia, amit valamikor hivatalosan is Székelyföldnek neveznénk. Ezt én javasoltam, de egyedül nyilván nem leszek képes a munkát elvégezni. Hogy ehhez egyáltalán nekifogjunk, mindenkinek le kell mondania az autonómia papagájszerű emlegetéséről, és oda kell állni a közös munka mellé.

– Ki a magánember, Ráduly Róbert Kálmán?

– 2015 áprilisát követően egyik napról a másikra magánember lettem. Nekem azért tett jót ez a történet, mert ha addig nem tudtam, kire számíthatok, utána már látszott. A feleségemre és a gyerekeimre számíthattam, akik már elég nagyok ahhoz, hogy lássák, oda kell állniuk az apjuk mellé. Edesanyámról számíthattam és néhány elkötelezett emberre. Érdekes módon az önkormányzat akkori tagjai úgy megaláztak, mint annak idején Krisztust Péter. Mindig is azt vallottam: a polgármesterség nem nyugdíjas állás, nem életre szóló történet. Ma van, holnap nincs. Az embernek minden nap úgy kell élnie, hogy ha másnap már nem polgármester, akkor mi lesz vele. 2015. április 29-én ebből a szempontból szerencsés voltam, mert egyetemi oktató lévén, maradt egy fogódzóm a Sapienián, az életem ment tovább. Egyetemi szerepvállalásom azért is volt jó, mert ki kell állni fiatal emberek és lányok közé, folyamatosan készülni kell. Az a tény, hogy rendszeresen húszévesekkel tartasz egyfajta párbeszédet, frissen tart. A mai napig ez a két nagy támaszom maradt: a családom és az egyetem. Még polgármesterré választásom előtt, 2003-tól oktatok a Sapienián, és azóta töretlen az életem. Az, hogy sokat változtam, a mindenkor egyetemi hallgatók érdeme, akik oktatóként és ez által emberként is megpuhítottak.

PÉTER BEÁTA

Esőisten megsiratta Horvátországot

NÁNÓ CSABA

Passuth László Esőisten siratja Mexikót című történelmi regényében félezer spanyol indult harcba egy sokmillió birodalom ellen, és bár lehetetlennek tűnt, de Hernando Cortés mégis leigázta Mexikót. Hasonló fegyvertényre készültek a horvátok Franciaország ellen a 2018-as labdarúgó-világ-bajnokság döntőjében. Hiszen egy alig négymillió lakosú ország csapata készült „leigázni” a 66 millió Franciaország nemzeti tizenegyet. Ami azonban a korabeli hódítóknak sikerült, a horvátoknak sajnos nem.

Mi az összefüggés Passuth, az esőisten és a labdarúgás között? Nos, abban a pillanatban, hogy véget ért a franciák győzelmevel zárult mérkőzés, hatalmas eső zúdult Moszkvára. Mintha az égiek is sajnálták volna, hogy a „kicsik” kénytelenek voltak fejet hajtani a „nagyok” előtt...

Káprázatos jelenet volt, ahogyan a horvát és a francia elnök bőrig ázott a díjátadáson, az egyedüli, aki fölé esernyőt tartottak, az a mindenható Putyin volt. Néhányan még nagyon félnek Oroszországban a szibériai téltől...

Nem üszták meg szárazon a meccset a horvátok sem, akik a világbajnokságon kis nemzet lévén mégis nagyot alkottak. Furcsának tűnhet, de többen ünnepezték ezúttal a vesztes horvátokat, mint a győztes franciákat. Hiszen ők tették különlegessé ezt a világbajnokságot, ahogyan két évvel ezelőtt Izland az Európa-bajnokságot. És közülük került ki a turné legjobb játékosa is Luka Modric személyében. Ne feledjük azt sem, Horvátország három hosszabbításban eldöntött mérkőzést játszott – ebből kettő tizenegyes párbajjal végződött – ami azt jelenti, hogy pontosan kilencven perccel, azaz egy meccsel többet kellett teljesíteniük ellenfeleiknél. A fáradság meglátott a játékosokon, a szív ezúttal már nem pótolta a lábukat. Ha viszont igazságosak akarunk lenni, Franciaország teljesen megérdemelten lett világbajnok. A fiatalokkal teletűzdelt franciák a legkiegyensúlyozottabb együttes benyomását keltették, a tehetség mellett munkabírásukkal is kitűntek a mezőnyből. Szóvet-

ségi kapitányuk, az 50 esztendősen Didier Deschamps pedig mindössze a harmadik a labdarúgás történetében, aki játékosként és edzőként is elhódította a világbajnoki címet.

Visszatérve a horvátokra, nem csoda, hogy kivívták a világ elismerését. A 27 esztendővel ezelőtt létrejött Horvát Köztársaság labdarúgói akkor voltak gyerekek, amikor az utcákon gépfegyverek vigyáztak a kicsikre. A világbajnokság legjobbjának választott Modric nagyapját, aki nyájával tért volna haza falujába, fejbe lőtték a szerbek. A horvát csapat másik meghatározó tagja, Ivan Rakitic, Svájcban született, de szülei tartották a kapcsolatot az otthoniakkal. A gyermek Ivan sokáig nem értette, anyja miért sír, amikor telefonon beszél. Tulajdonképpen azt sem nagyon értette, hol van az „otthon”, mígnem valaki el nem küldte neki a horvát válogatott mezét. „Egy hónapig nem vettem le, abban aludtam” – vallotta később Rakitic.

És a történetek folytatódhatnak, szinte nincs olyan horvát játékos, aki ne élte volna meg gyerekkori traumaként a háborút. Talán az egykori nélkülözés, a kényszerű ide-oda vándorlás az oka, hogy ezek a futballisták – és általában a horvát sportolók – ennyire ragaszkodnak hazájukhoz, nemzetükhöz.

Rengeteg statisztika, elemzés készül az oroszországi világbajnokság eseményeiről. Néhány következtetést azonban laikusként is le lehet vonni. Az elsők között kell említeni, hogy minden ellenérzéssel szemben a videóbíró bebizonyította hasznosságát. Ennek alapján a játékvezetők javították tévedéseiket, a szimulánsoknak nem volt könnyű életük, valahogy az egész világbajnokság sport-szerűbbnek tűnt az előzőeknél. Nyilvánvalóvá vált, hogy a nagyarányú labdabirtoklás sem vezetett mindig sikerre, a legjobb példa erre a korán elvérző spanyol válogatott volt. Ugyanakkor kiderült az is, hogy a sok pénz nem mindig jelent jó minőséget. Mesterségesen felpumpált értékű játékosok mondtak csődöt, és olyanok tűntek ki játékuikkal, akikről nem szólnak állandóan a hírek. Modric, a turné legjobbját, ezentúl sem fog sztárfotókon szerepelni a címlapokon, és nem dönti meg az átigazolási rekordot sem. Ő „csupán” egy játékos, aki nem úz gúnyt a mesteriségéből, és akire bármikor számítani lehet.

Rendezőként Oroszország nem vallott szégyent. És ha a következő négy évben nem jön el újból a világvége, az első télen rendezett vb elé nézünk Katarban. Igaz, nyári hőségben...

Kányádi Sándor örökkévalósága

DR. ÁBRÁM ZOLTÁN

A gyászoló család egyszerű gyászjelentésben tudatta Kányádi Sándor költő elhunytát, valamint a virrasztás, a részvétnyilvánítás és a búcsúztatás időpontját. Végakarata szerint hamvait a gyászszertartás után a család kertjében helyezték örök nyugalomra szülei porhüvelyé mellé az édes anyaföldbe.

Az erdélyi és az egyetemes magyar költészet egyik legnagyobb alakját nemcsak lélekparancsra megjelent tisztelői, hanem az ég is megsiratta. Az égi áldás csak akkor szünetelt, amikor a hamvait és a virágokat vivő lovas kocsi és kísérete a református templomtól az öreg kút mellett elhaladva eljutott a csűrön túl a kertbe. Gryllusék énekeltek – végakarata szerint –, Csaba testvér árvái szavaltak, és a végtisztességre összegyűltek együtt énekeltek: „Várom, hogy a szél / azt az almát, / piros almát / lefújja elém.” Méhecskék röpködtek, a fűszálak meggömbültek az esőcseppek súlya alatt, esőfelhők

keringtek, és a természet csodás ölen egy egyszerű embertől vett végtisztességet a nemzet. Élén – lélek szerint – minden magyarok államelnökével, hiteles ígérdezőkkel, életét méltató kortárs börtönjárt irodalomtörténész-baráttal, jobb és baloldali írókkal, tanítókkal és tanárokkal, székely népviseletbe öltözött felnőttekkel és gyermekekkel, a felemelő pillanatot súlyt érző gyásznéppel.

Évszázadokként születnek ilyen génuszai az édes anyanyelvnek, és fél évszázadokként kerül sor az erdélyi magyarság számára ilyen meghatározó végző tiszteletadásra. Legutóbb Tamási Áron temetése és végső hazatérte jelentett ilyen mély és őszinte közösségi együttléte, a verssorok akkori szerzőjére ötvenkét esztendő múltán szintűgy érvényes gondolatokkal: „Kívánhat-e ember többet: / derékaljnak szülőföldet / s két cserefa tömött árnyát / szemfedőnek”.

Igaz, a farkaslaki cserefák helyett immár nagygalambfalvi szilvafák árnyékában pihenhet meg a vándor, aki a határtalan magyarságot és az egészségesen nemzeti érzelmvilágot képviselő, jellegzetesen erdélyi sorsot megtestesítő, hiteles és szeretetteljes életet élő költő nyughelyéhez zárandokol majd el.

Kányádi Sándor tisztességére és hűségre nevelt, szeretetet sugárzó, igazmondó, méltóságot megtestesítő, példamutató ember volt, aki rá jellemző szerény-

séggel a legszerencsésebbek közé valóknak tartotta magát. Valóban, az immár letűnt kor sok-sok nehézsége ellenére, alkotása idején megadott neki, hogy a magyar szó fegyver lehessen az erdélyi magyar értelmiség tollában. Örök érvényű életművét nem a hatalmi viszonyok, hanem épenséggel az azoktól való távolsgártartás határozta meg nyolcvankilenc előtt és után egyaránt. Így válhatott versein felnövekvő gyermekek Sándor bácsijává és így maradhatott meg közösséget szolgáló hiteles embernek.

Tipikusan erdélyi sorsot megtestesítő életében Kolozsvár és Budapest csupán szükségszerű kiterő volt. Kolozsvár megadta neki az életteret az alkotáshoz, Budapestre való áttelepülése pedig egy nyugdíjas ember kényszeréből fakadt, akitől érdemtelenül elvették a kolozsvári lakását, és ezáltal szülőhazájukat elhagyó fiai, unokái közelségébe száműzték. A biztos pont mindig Nagygalambfalva volt, születésében és halálában egyaránt, ráadásul élete végén állandó romániai lakcíme is szülőfalujába szólt, amelyet számtalanszor nagy szeretettel látogatott meg.

Kányádi Sándor hamvainak az anyaföldbe elhelyezésével a földi lét, az életpálya befejeződött ugyan, de elkezdődött a lelki és szellemi örökkévalóság. Erre utaltak a templomban hallott egyetemes és sajátos életizű gondolatok is: „szülőföldhöz ra-

gaszkodott derűs, szelíd természetével, csodálatos tehetségével azt adott az életnek, verseivel pedig az édes anyanyelvnek”, „alkotó, értéktérítő, békességet és szeretet sugárzó, életigenlő és a gyermekek felé mindig szeretettel forduló egyéniség volt”, „nem félt a hatalomtól, versben kimondott sok olyan dolgot, amit pályatársai még végiggondolni sem mertek”.

Valóban, szerencsés ember volt Kányádi Sándor. Végakarata és érdemei szerinti emlékeztetéses metetés járt ki neki. Miközben másokat túlzott csinnadrattával, netán már-már elfeledve kísérték utolsó útjukra, az ő temetése egészen emberi, hiteles és természetközeli volt, akárcsak egész élete.

A nagygalambfalvi családi sírkertől nincs messze Székelykeresztúr, sőt Ispánkút, a fehéregyházi csatatér sem. Itt nyugszik névtelen sírban a magyar költészet másik halhatatlan nagysága, Petőfi Sándor. Neki a sors nem adott kilencven esztendőt, sőt még virágokkal és verseinek rigmusával befedett sírhanatot sem. Mégis, majdnem kétszáz éve velünk él a szellemisége, talán örökre, hiszen „hol magyar él, hol ember fél, a költő visszatér”. Miközben az egyetemes és magyar költészet zenitjén Petőfi társául szegődött egy másik költőóriás: Kányádi.

A szerző marosvásárhelyi egyetemi tanár